

Till Berga i Marbäcks församling kom kakelugnsmakare Johan Nilsson med sin familj år 1851. Nilsson, som var född den 16/12 1810 i Långaryd, kom närmast från Linköping. I verkstaden skall Nilsson enligt Kommerskollegiums fabriksberättelser tillverkat kakelugnar och stenkärl tillsammans med en vid verkstaden mantalsskriven arbetare. Nu blev Nilsson inte så väldigt långvarig i Berga, utan 1856 flyttade han och hans familj till Adelöv och Stenkärlsfabriken där. I stället kom detta år, alltså 1856, kakelugnsmakare Rudolf Lenander inflyttande tillsammans med hustru. Lenander, som var född den 13/11 1817 i Eksjö, kom närmast från Säby, och blev boende i Berga ännu kortare tid än sin föregångare. Makarna Lenander avflyttar 1858 till Åsenhöga, för att året efter flytta vidare till Anderstorp där dom sedan blev bosatta under lång tid.

Kommerskollegiums fabriksberättelse för år 1857 berättar att Lenander tillsammans med en lärling tillverkade stenkärl vid sin fabrik/verkstad. Till vad som enligt husförhörslängden verkar vara samma ställe som där Nilsson och Lenander var bosatta kom sedan också två andra kakelugnsmakargesäller, nämligen Adolf Fredrik Klevin (1857) och Gustaf Ludvig Ekdahl (1860). Troligtvis var de båda under en tid verksamma vid denna verkstad, men senare återfinns dom var för sig bosatta på andra platser i Berga. Adolf Fredrik Klevin, född den 4/4 1828 i Varberg, kom alltså inflyttande till Berga tillsammans med sin hustru år 1857. Efter något år blir dom bosatta i backstugan Fredriksberg vid kronoskattehemmanet i Berga. Enligt Kommerskollegiums fabriksberättelser är markägaren Peter Petersson den som äger "Stenkärlsfabriken" och Klevin är då troligtvis arrendator.

I 1865 års fabriksberättelser redovisas en tillverkning av 500 st. lerkärl, och 1878 tillverkades 7 kakelugnar. Från slutet av 1860-talet och till sin död benämnes Klevin som "utfattig" i husförhörslängden.

Tillverkade 1875 av Klevin, beställd av Gustaf J. i Örled

Omkring 1880 har i varje fall Klevin blivit ägare till Fredriksberg, och kan arbeta i sin egen verkstad. Till sin hjälp där har han troligtvis någon eller några av sönerna, av vilka åtminstone en senare fick titeln kakelugnsmakare. Fabriksberättelserna från 1882 till 1887 omtalar en årlig tillverkning av 5-6 kakelugnar samt lerkärl. Från 1888 och till 1890 har tydligen produktionen enbart bestått av lerkärl.

Kakelugnsmakare Adolf Fredrik Klevin avlider den 29/3 1892.

Gustaf Ludvig Ekdahl, född den 28/8 1832 i Eksjö, kom år 1860 tillsammans med familj till Berga i Marbäcks församling. Tidigare hade familjen Ekdahl varit bosatta i Vimmerby. Kakelugnsmakargesäll Ekdahl blir efterhand bosatt vid Häradskällan där han troligtvis arrenderar verkstad och bostad. Möjligen är denna verkstad densamma som den där Nilsson och Lenander varit verksamma.

Enligt Kommerskollegiums fabriksberättelser var det olika ägare till verkstaden vid Häradskällan under åren. 1858 var ägarens namn Gustaf Björklund, och vid fabriken/verkstaden fanns 2 arbetare

samt tillverkades kakelugnar och stenkärl av diverse sorter. Mellan 1859 till och med 1862 uppges ägaren till Isak Jansson, och antalet anställda samt tillverkningen var oförändrad. Därefter återfinns Sven Larsson som ägare till "Stenkärlsfabriken" under en följd av år. Ekdahl är då arrendator. Produktionen under några år vid 1860-talet uppgår till 600 lerfat årligen.

1864 års fabriksberättelse ger denna beskrivning av verkstaden: "Brännugnens längd 7 fot, bredd 6,2 fot, höjd 4,2 fot – verktyg: en rund träskifva, som sättes i rörelse med högra foten, en träklubba samt en sk. knif samt släta träformar".

En ny ägare finns antecknad 1878, nämligen "Enkan Lovisa Johansdotter i Löfvitsmålen, Aneby". Troligtvis är det fråga om Sven Larssons änka. Vid verkstaden/ fabriken fanns en arbetare (Ekdahl?) och tillverkades tio kakelugnar.

Året efter har G. Ceder blivit ägare, men från 1882 till 1890, det år som är det sista som dessa fabriksberättelser har varit möjliga att ta del av, så är det Ekdahl som står för ägarskapet. Dessa år tillverkades mellan sex och tio kakelugnar årligen, samt dessutom en del lerkärl. Liksom Levin så betecknades Ekdahl under en stor del av sin tid i Berga enligt husförhörslängden som "utfattig". Även i Ekdahls fall blev det så att yrket gick i arv, och någon eller några av sönerna blev kakelugnsmakare.

Efter att hustrun avlidit 1898 och barnen flyttat ut, bodde Ekdahl kvar vid backstugan Häradskällan under några år, men avflyttade från orten 1904. Efter några år återvände dock kakelugnsmakare Gustaf Ludwig Ekdahl till Marbäck, och avled där den 11/6 1907 vid Fattighuset.

Ekdahls stuga, Häradskällan